

Brussel, 13 december 2018
(OR. en)

15561/18

AELE 67
EEE 52
N 69
ISL 49
FL 48
AND 5
MC 5
SM 6
MI 997
FISC 562

RESULTAAT BESPREKINGEN

van:	het secretariaat-generaal van de Raad
aan:	de delegaties
nr. vorig doc.:	14661/18 AELE 57 EEE 47 N 61 ISL 45 FL 44 AND 4 MC 4 SM 5 MI 890 FISC 503 + COR 1
Betreft:	Conclusies van de Raad over een homogene uitgebreide interne markt en de betrekkingen van de EU met de West-Europese landen van buiten de EU

Voor de delegaties gaan hierbij conclusies van de Raad over een homogene uitgebreide interne markt en de betrekkingen van de EU met de West-Europese landen van buiten de EU, die de Raad (Algemene Zaken) op 11 december 2018 heeft aangenomen.

CONCLUSIES VAN DE RAAD
OVER EEN HOMOGENE UITGEBREIDE INTERNE MARKT
EN DE BETREKKINGEN VAN DE EU MET DE WEST-EUROPESE LANDEN
VAN BUITEN DE EU

De Raad heeft de volgende conclusies aangenomen:

1. Overeenkomstig zijn conclusies van 13 december 2016 heeft de Raad een evaluatie verricht van de algemene betrekkingen van de EU met de volgende West-Europese landen van buiten de EU: de Republiek IJsland, het Vorstendom Liechtenstein, het Koninkrijk Noorwegen, het Vorstendom Andorra, het Vorstendom Monaco en de Republiek San Marino. De Raad zal begin 2019 terugkomen op de algemene betrekkingen tussen de EU en de Zwitserse Bondsstaat. De Raad zal deze betrekkingen over twee jaar in voorkomend geval opnieuw evalueren.

DE WEST-EUROPESE BUREN VAN DE EUROPESE UNIE

2. De West-Europese landen van buiten de EU, zijn de naaste partners van de EU bij het bouwen aan een sterker, veiliger, concurrerender en welvarender Europa. De Raad benadrukt het gewicht en het belang dat de EU aan de betrekkingen met al deze speciale, gelijkgestemde partners hecht. Onze reeds lang bestaande samenwerking is gebaseerd op gedeelde fundamentele waarden en belangen, en berust op ons gezamenlijk erfgoed en onze gemeenschappelijke geschiedenis, en op onze sterke culturele en geografische banden. De economische integratie in het kader van de uitgebreide interne markt van de EU brengt ons nog meer tot elkaar en toont de onderlinge afhankelijkheid van onze toekomstige welvaart en competitiviteit. De afgelopen twee jaar zijn onze betrekkingen verder uitgebreid met een aantal initiatieven op een groot aantal strategische gebieden.
3. De Raad herhaalt dat de kracht van onze economische integratie afhangt van de volledige eerbiediging van de vier vrijheden van de interne markt. Bijgevolg zijn alle staten die reeds meedoen, of in toenemende mate willen meedoen, aan de uitgebreide interne markt, verantwoordelijk voor de integriteit en homogeniteit ervan, almede voor de volledige eerbiediging van gelijke rechten en plichten voor burgers en ondernemingen.

4. De Raad neemt nota van de uitstekende samenwerking op het gebied van het extern optreden van de EU zoals ontwikkelingshulp, de mensenrechten en de rechtstaat, en het gemeenschappelijk buitenlands en veiligheidsbeleid. De Raad waardeert het ten zeerste dat zijn belangrijkste West-Europese partners zich bij de EU-instrumenten en -standpunten op het gebied van buitenlands beleid aansluiten. De Raad kijkt ernaar uit deze onderlinge afstemming te bestendigen en te versterken. Samenwerking in internationale fora onderstreept de vastbeslotenheid van de EU en haar West-Europese partners van buiten de EU, om het multilateralisme nog te versterken.
5. Door hun geografische nabijheid worden de EU en haar West-Europese burens van buiten de EU, geconfronteerd met gemeenschappelijke veiligheidsuitdagingen, en zijn zij afhankelijk van elkaar wat betreft het garanderen van nationale en regionale stabiliteit. De Raad is zeer ingenomen met de samenwerking van de EU met IJsland, Liechtenstein en Noorwegen op het gebied van justitie en binnenlandse zaken.
6. De Raad neemt nota van de uitdagingen voor het gezamenlijk beheer van de visbestanden in het noordoostelijk deel van de Atlantische Oceaan. Voor het behoud van de belangrijke economische voordelen die deze bestanden opleveren, en om overbevissing en de daaruit voortvloeiende afname van de bestanden te voorkomen, moeten dringend integrale en billijke beheersregelingen worden gesloten waarbij alle partijen met verantwoordelijkheid voor het beheer van deze bestanden betrokken zijn, inclusief Noorwegen en IJsland.

REPUBLIEK IJSLAND

7. De Raad waardeert de nauwe samenwerking met IJsland op gebieden als onderzoek, innovatie, milieu en klimaatveranderingsbeleid, en justitie en binnenlandse zaken. Hij is bereid deze samenwerking op te voeren op alle gebieden van wederzijds belang. IJsland is een belangrijke en betrouwbare partner voor de EU.
8. De EER-Overeenkomst blijft de hoeksteen van onze betrekkingen. In dit verband wenst de Raad zijn waardering uit te spreken voor de toenemende aandacht en middelen die IJsland aan de EER-Overeenkomst besteedt, ook wat betreft de tijdige overname en uitvoering van EU-wetgeving op EER-gebied.

9. Het robuuste economische herstel van IJsland na de financiële en economische crisis van 2008 is opmerkelijk. De Raad verwelkomt de vorderingen die zijn gemaakt met het alomvattende plan van de IJslandse regering voor het opheffen van kapitaalcontroles zonder de economische en financiële stabiliteit van het land in gevaar te brengen. De Raad herinnert eraan dat beperkingen alleen tijdelijk kunnen worden ingevoerd, op grond van artikel 43 van de EER-Overeenkomst.
10. De Raad is ingenomen met de inwerkingtreding, op 1 mei 2018, van de overeenkomsten tussen de EU en IJsland inzake aanvullende handelspreferenties voor referentielandbouwproducten en verwerkte landbouwproducten en inzake de bescherming van geografische aanduidingen van landbouwproducten en levensmiddelen. Deze overeenkomsten tonen de bereidheid van de partijen om de handel in kwaliteitsproducten te bevorderen en te ontwikkelen, wat de consumenten, de landbouwers en de industrie in zowel IJsland als de EU ten goede komt.
11. De EU heeft er groot belang bij voort te bouwen op haar bestaande sectoroverschrijdende betrokkenheid in het noordpoolgebied en deze verder te ontwikkelen. IJsland is een hechte en betrouwbare partner op het gebied van arctische aangelegenheden. Daarom hoopt de Raad dit bijzondere partnerschap uit te bouwen om zo de mogelijkheden in het noordpoolgebied volledig te kunnen benutten, met name wat betreft onderzoek en wetenschap, maatregelen voor meer klimaatbestendigheid en preventie van verontreiniging. De Raad ziet ook uit naar het aanstaande voorzitterschap van IJsland van de Arctische Raad in de periode 2019-2021. Het verheugt de Raad dat IJsland een waarnemersstatus van de EU in de Arctische Raad krachtig blijft steunen.
12. Onder verwijzing naar zijn conclusies van december 2016 betuigt de Raad opnieuw zijn krachtige steun voor het internationaal overeengekomen moratorium op de commerciële walvisvangst dat is ingesteld door de Internationale Walvisvaartcommissie (IWC) en voor het op de lijst zetten van cetaceën en andere mariene soorten krachtens de Overeenkomst inzake de internationale handel in bedreigde in het wild levende dier- en plantensoorten (Cites). Hij roept IJsland dan ook op af te zien van commerciële walvisvangst wanneer het huidige vijffarenquotum eind 2018 verstrijkt, zich te voegen naar het internationaal overeengekomen moratorium op de commerciële walvisvangst dat is ingesteld door de IWC en zijn voorbehouden in het kader van Cites voor deze en andere mariene soorten in te trekken.

VORSTENDOM LIECHTENSTEIN

13. De betrekkingen tussen de EU en Liechtenstein zijn zeer goed en dynamisch, en zijn sinds 2016 nog intensiever geworden. De Raad waardeert het dat de samenwerking met Liechtenstein op de gebieden die onder de EER- en de Schengenovereenkomst vallen, en op andere gebieden, nog steeds uitstekend is. De samenwerking rond buitenlands beleid is geïntensiveerd.
14. De Raad hoopt de constructieve samenwerking van de EU met Liechtenstein verder te verdiepen, met name in het kader van de Verenigde Naties, de Raad van Europa en de OVSE, vooral wat betreft aangelegenheden zoals het versterken van de rechtsstaat, het eerbiedigen van de mensenrechten, internationaal strafrecht en het bestrijden van financiële criminaliteit en witwaspraktijken.
15. De Raad neemt er met voldoening nota van dat Liechtenstein zijn uitgebreide ervaring met de EER en overige overeenkomsten met de EU deelt met andere kleine West-Europese landen.
16. Dat Liechtenstein deelneemt aan de automatische uitwisseling van inlichtingen op belastinggebied doordat het reeds in een vroeg stadium de gezamenlijke rapportagestandaard (CRS) heeft aangenomen en sinds september 2017 inlichtingen uitwisselt, is een zeer welkome bijdrage aan de enorme mondiale veranderingen op het gebied van belastingtransparantie van de afgelopen jaren.
17. De Raad is ingenomen met de constructieve, transparante en open samenwerking met Liechtenstein, die de toepassing van de beginselen en alle criteria van de EU-Gedragscode inzake de belastingregeling voor ondernemingen wil bewerkstelligen. In dit verband verwelkomt hij met name de snelle afronding in 2018 van het wetgevingsproces waarmee de door de EU-Groep gedragscode vastgestelde zorgpunten moeten worden weggenomen. Ecofin onderkende op 2 oktober 2018 dat vooruitgang was geboekt.

KONINKRIJK NOORWEGEN

18. Noorwegen is sinds lang een hechte partner van de EU. De EU en Noorwegen werken samen rond tal van gemeenschappelijke uitdagingen zoals klimaatverandering, migratie en de bescherming van onze burgers. De afgelopen twee jaar zijn de betrekkingen in het algemeen uitstekend gebleven. De Raad verwelkomt de strategie voor samenwerking met de EU (2018-2021) die de Noorse regering op 9 mei van dit jaar heeft aangenomen.
19. De Raad is verheugd over de voortgezette nauwe samenwerking met Noorwegen op het gebied van het gemeenschappelijk buitenlands en veiligheidsbeleid (GBVB) en het gemeenschappelijk veiligheids- en defensiebeleid (GVDB), en bevestigt dat de EU deze samenwerking verder wil versterken. Noorwegen heeft de afgelopen jaren zichtbare bijdragen aan het GVDB geleverd en deelgenomen aan verscheidene door de EU geleide missies. De samenwerking tussen de EU en Noorwegen is gebaseerd op gedeelde waarden, met name eerbied voor de mensenrechten en de democratische beginselen, en strekt zich uit tot bemiddeling, vredesopbouw en de internationale agenda voor ontwikkeling.
20. De EU en Noorwegen delen een sterk verantwoordelijkheidsgevoel ten aanzien van onze burgers, ons natuurlijk milieu en onze toekomstige generaties. Het verheugt de Raad dat Noorwegen duidelijk bereid is om een drijvende kracht achter internationale klimaat-samenwerking te blijven en zich samen met de EU wil inzetten om de in Parijs gemaakte afspraken na te komen.
21. De Raad verwelkomt de Noorse strategie voor de Noordpool van maart 2017, waarin Noorwegen zijn visie voor een vreedzaam, innovatief en duurzaam hoge noorden formuleert en de beleidsmaatregelen schetst om dit doel te bereiken. Het verheugt de Raad vooral dat Noorwegen de betrokkenheid van de EU in het noordpoolgebied blijft steunen, onder meer in het kader van het Arctisch forum van belanghebbenden ("Arctic Stakeholder Forum"), en dat Noorwegen ervoor blijft ijveren dat de EU een waarnemer in de Arctische Raad wordt. De EU en Noorwegen zijn tevens belangrijke partners in de aanpak van oceaangerelateerde aangelegenheden, zowel op mondiaal als op regionaal niveau. Er wordt nauw samengewerkt rond visserij en maritieme zaken, onderzoek en innovatie, en onderwijs en cultuur, en op vele andere gebieden.

22. Noorwegen blijft een belangrijke leverancier van olie en gas aan de EU, maar is tevens een hechte partner bij de ontwikkeling van andere energiebronnen. Onze nauwe samenwerking blijft essentieel voor de energiezekerheid van de EU en voor de doelstellingen van de energie-unie.
23. De Raad is ingenomen met de ondertekening, op 6 februari 2018, van de Overeenkomst tussen de Europese Unie en het Koninkrijk Noorwegen betreffende administratieve samenwerking, bestrijding van fraude en invordering van schuldvorderingen op het gebied van de btw.
24. De Raad erkent het belang van Noorwegen als een van de belangrijkste handelspartners van de EU, en is verheugd over de inwerkingtreding op 1 oktober 2018 van de overeenkomst tussen Noorwegen en de EU inzake aanvullende handelspreferenties voor referentie landbouwproducten. De Raad verzoekt Noorwegen nogmaals met aandrang om als prioriteit onverwijld actief en constructief te gaan onderhandelen over de liberalisering van de handel in verwerkte landbouwproducten in het kader van artikel 2, lid 2, en artikel 6 van Protocol 3 bij de EER-Overeenkomst. De Raad roept Noorwegen voorts op de onderhandelingen over de bescherming van geografische aanduidingen te hervatten, aangezien het hier gaat over een belangrijk element van de internationale handel in landbouwproducten en levensmiddelen.
25. De Raad betuigt opnieuw zijn krachtige steun voor het internationaal overeengekomen moratorium op de commerciële walvisvangst dat is ingesteld door de Internationale Walvisvaartcommissie (IWC) en voor het op de lijst zetten van cetaceën en andere mariene soorten krachtens de Overeenkomst inzake de internationale handel in bedreigde in het wild levende dier- en plantensoorten (Cites). Daarom roept de Raad Noorwegen op niet langer walvisquota te verlenen, het in de IWC internationaal overeengekomen moratorium op commerciële walvisvangst na te leven en zijn voorbehoud in het kader van Cites voor deze en andere mariene soorten in te trekken.

EUROPESE ECONOMISCHE RUIMTE

26. De Raad wijst erop dat de EER-Overeenkomst in het algemeen op bevredigende wijze blijft functioneren. Het verheugt de Raad dat er de afgelopen twee jaar een aantal zeer belangrijke wetteksten in de EER-Overeenkomst zijn opgenomen, zoals de verordening betreffende geneesmiddelen voor pediatrisch gebruik, het pakket biologische productie of de algemene verordening gegevensbescherming. Bij deze laatste gaat het om de belangrijkste hervorming van de gegevensbescherming van de afgelopen 20 jaar. De Raad vraagt om extra inspanningen om spoedig werk te maken van de uitvoering van wetgeving die in de maak is, zoals het derde energiepakket, de richtlijn inzake offshore-veiligheid, de derde postrichtlijn, de wetgeving inzake genetisch gemodificeerde organismen en de wetgeving inzake de bestrijding van witwaspraktijken.
27. Hoewel nog steeds meer dan de helft van nog op te nemen EU-wetgevingshandelingen betrekking heeft op financiële diensten, stelt de Raad vast dat de inspanningen op dit gebied zijn opgevoerd en dat de afgelopen maanden verschillende belangrijke wetgevingshandelingen zijn opgenomen. In dit verband herhaalt de Raad dat de beginselen van homogeniteit en rechtszekerheid een garantie zijn voor de efficiëntie, de duurzaamheid en uiteindelijk de geloofwaardigheid van de interne markt en dat zij daarom voor alle partijen als leidraad moeten blijven dienen met betrekking tot de werking van de EER-Overeenkomst.
28. Het verheugt de Raad dat IJsland, Liechtenstein en Noorwegen via de EER en de financiële mechanismen van Noorwegen hebben bijgedragen tot het terugdringen van sociale en economische ongelijkheden in de EER. Deze bijdrage komt de gehele EER ten goede.
29. De Raad verwelkomt de vooruitgang in de onderhandelingen over en de ondertekening van memoranda van overeenstemming met de meeste begunstigde landen voor de financieringsperiode 2014-2021. De Raad ziet uit naar de snelle opstelling, goedkeuring en uitvoering van alle programma's, hetgeen in de praktijk een positieve uitwerking zal hebben in alle beoogde prioritaire sectoren. Vooral de steun voor een vrij en dynamisch maatschappelijk middenveld in de EER dient voor het voetlicht te worden gebracht.

30. De Raad wijst erop dat in artikel 19 van de EER-Overeenkomst is bepaald dat de overeenkomstsluitende partijen hun inspanningen moeten voortzetten met het oog op de geleidelijke liberalisatie van de handel in landbouwproducten en dat zij daartoe de voorwaarden waaronder de handel in landbouwproducten plaatsvindt, om de twee jaar aan een onderzoek moeten onderwerpen om mogelijke concessies te verkennen.
31. De terugtrekking van het VK uit de EU doet ook voor de EER-EVA-staten belangrijke vragen rijzen. De Raad onderstreept het belang van het behoud van de EER-Overeenkomst, waardoor de voortzetting van een goed functionerende, homogene EER wordt gegarandeerd en de integriteit van de interne markt in stand wordt gehouden. De hechte dialoog en de voortdurende uitwisseling van informatie tussen de EU en de EER-EVA-staten over de onderhandelingen over de terugtrekking van het VK uit de EU die tussen de EU en het VK uit hoofde van artikel 50 van het Verdrag betreffende de Europese Unie worden gevoerd, moeten in stand worden gehouden en indien nodig in de laatste fasen van het proces worden opgevoerd.
32. De EU en de EER-landen hebben hun steun voor de EER-Overeenkomst meermaals bevestigd. De Raad neemt met voldoening nota van de verhoogde aandacht voor voorlichtings- en communicatieactiviteiten, om het publiek bewuster te maken van het belang van de EER-Overeenkomst voor meer economische integratie tussen de EU en de EER-EVA-staten en voor het beschermen van onze gemeenschappelijke belangen.

VORSTENDOM ANDORRA, VORSTENDOM MONACO EN REPUBLIEK SAN MARINO

33. De Raad neemt er met voldoening nota van dat de zeer goede betrekkingen tussen de EU en Andorra, Monaco en San Marino de afgelopen twee jaar nog intensiever zijn geworden. Zij worden met name gekenmerkt door een verhoogde interactie tussen de EU en de drie partners, alsmede door vooruitgang in de onderhandelingen voor het sluiten van een of meer Associatieovereenkomst(en) (de "Overeenkomst").

34. De Raad wijst erop dat de Overeenkomst voorziet in de deelname van Andorra, Monaco en San Marino aan de interne EU-markt, alsmede in samenwerking met de EU op andere beleidsdomeinen. De Raad neemt er met voldoening nota van dat de onderhandelingen over de Overeenkomst, die op 18 maart 2015 zijn geopend, nu in een beslissende fase komen. De Raad verwelkomt onder meer dat er met Andorra goede vorderingen zijn gemaakt wat betreft de tabakssector, en moedigt alle partijen aan actief door te gaan met hun inspanningen voor een spoedige afronding van deze onderhandelingen, die bij voorkeur zouden resulteren in één enkele Overeenkomst, met drie landgerelateerde protocollen en bijlagen bij het acquis.
35. De EU blijft zich hiervoor volledig inzetten en is bereid ernaar te streven de besprekingen over het kader voor de Overeenkomst uiterlijk voorjaar 2019 af te ronden. De Raad is zich ervan bewust dat de onderhandelingen over de overname van het toepasselijke acquis door de drie partners moeten worden voortgezet. De Raad moedigt in dit verband Andorra, Monaco en San Marino aan hun administratieve capaciteit verder te versterken en te streven naar samenwerking met partners, waaronder de lidstaten van de EU. Dat zal bijdragen tot een vlotte overname van het acquis tijdens en na de onderhandelingen, en tot een efficiënt beheer en een efficiënte monitoring, uitvoering en handhaving van de Overeenkomst door alle partijen.
36. De Raad wijst erop dat de hoge mate van integratie met Andorra, Monaco en San Marino die de toekomstige overeenkomst beoogt, onder meer gebaseerd moet zijn op de gedeelde waarden van Andorra, Monaco en San Marino en op de EU-verdragen, de vier vrijheden van de interne markt en de daarmee verband houdende horizontale en flankerende beleidsmaatregelen, het creëren van een gelijk speelveld, goede belastinggovernance en sterke en veerkrachtige institutionele fundamenteën. De Raad herhaalt dat de toekomstige Overeenkomst voorts moet stoelen op het behoud van de goede werking en homogeniteit van de interne markt en de rechtszekerheid, terwijl tegelijkertijd rekening wordt gehouden met de specifieke kenmerken en de bijzondere situatie van elk land, overeenkomstig de Verklaring ad artikel 8 van het Verdrag betreffende de Europese Unie.

37. De Raad herhaalt het belang van een samenhangend, efficiënt en doeltreffend institutioneel kader ter ondersteuning van de Overeenkomst, dat onder meer:
- a) een forum voor overleg tussen de partijen biedt om de goede werking en de correcte uitvoering van de Overeenkomst te verzekeren;
 - b) een dynamische overname van het EU-acquis door de drie landen waarborgt;
 - c) voorziet in een uniforme toepassing en consistente uitlegging van de bepalingen van de Overeenkomst; en
 - d) een eerlijk, doeltreffend en efficiënt mechanisme voor geschillenbeslechting omvat.
38. De Raad wijst erop dat het van belang is dat Andorra, Monaco en San Marino om hun arbeids- en sociale wetgeving en -praktijken aanpassen aan die van de EU en aan internationale normen.
39. De Raad verwelkomt de niet-aflatende inspanningen van Andorra, Monaco en San Marino om hun belastingwetgeving en -praktijken aan te passen aan die van de EU en aan internationale normen. De Raad neemt er nota van dat het Mondiaal Forum inzake transparantie en uitwisseling van inlichtingen voor belastingdoeleinden van de OESO in april en juli 2018 heeft verklaard dat Monaco en San Marino voldoen aan de internationale normen inzake de uitwisseling van informatie op verzoek.
40. De Raad is ingenomen met de constructieve, transparante en open samenwerking met Andorra, Monaco en San Marino, die de toepassing van de beginselen en alle criteria van de EU-Gedragscode inzake de belastingregeling voor ondernemingen wil bewerkstelligen. In dit verband herinnert de Raad eraan dat Ecofin op 5 december 2017 heeft geconstateerd dat Monaco aan deze beginselen voldoet. De Raad is ook verheugd dat Andorra en San Marino hun respectieve wetgevingsprocessen om uiterlijk eind 2018 de door de EU-Groep gedragscode vastgestelde zorgpunten weg te nemen, snel hebben voltooid. Ecofin onderkende op 4 december 2018 dat Andorra en San Marino vooruitgang hadden geboekt.
-